

GESCHOOLD IN DE GANZESTAD

Een digitale wandeling langs schoolgebouwen in Goes

De eerste onderwijsinstelling die we op onze wandeling tegenkomen, is gevestigd in de voormalige Strafvangenis aan de A. Joachimikade. Sinds 1865 is hier de Hoogere Burger School (H.B.S.) gevestigd. Deze school werd al spoedig “overgenomen” door het Rijk en daardoor een Rijks Hoogere Burger School (R.H.B.S.). De school is als voorloper te beschouwen van de huidige Pontes Scholengemeenschap. Omstreeks 1960 verhuisde de H.B.S. naar de Van Dusseldorpstraat en sinds 2014 is er een nieuw schoolgebouw aan de Oranjeweg, al kennen we sinds de invoering van de Mammoetwet geen H.B.S.-opleiding meer. Deze opname stamt uit 1871.

Heel wat jongens gingen vroeger na de lagere school naar de Ambachtsschool teneinde een “goed vak” te leren en dit schooltype heeft dan ook heel wat timmerlieden, wagenmakers, smeden, bakkers enz. afgeleverd in de loop der tijd. De school bevond zich aan de Westwal. In de jaren zestig trok de school, inmiddels aangeduid als L(agere) T(echnische) S(chool), naar de Bergweg.

In het pand vestigde zich drukkerij Oosterbaan & Le Cointre. Nadat deze failliet ging, kwam hier na een grondige verbouwing Theater de Mythe. De naam van theater is trouwens ontleend aan een one-man-show van cabaretier Freek de Jonge, oud-Goesenaar en oud-leerling van het Christelijk Lyceum in Goes.

Alle (omliggende) dorpen hadden tenminste een openbare lagere school. Vaak werd er een comité in het leven geroepen, al of niet met enige pressie vanuit de kerken, dat er een protestants-christelijke dan wel een katholieke lagere school moest komen. Deze scholen moesten zich financieel zelf zien te bedruipen totdat in 1920 de Wet Lager Onderwijs van kracht werd die voorzag in (financiële) gelijkstelling tussen openbaar en bijzonder onderwijs. Overigens: we staan hier voor de “School met den Bijbel” in Wolphaartsdijk. Leerlingen zijn naar buiten gekomen om voor de fotograaf te poseren! Opname uit 1908.

We blijven nog even in Wolphaartsdijk en wandelen naar de openbare lagere school in de Dorpsstraat. Men heeft helaas niet meer kunnen achterhalen wie op de deze plaat vereeuwigd zijn, met uitzondering van de persoon in de deuropening; dorpshistoricus Arjaan Katsman wist ons namelijk te vertellen dat daar J.J. (Wanne) Tramper staat.

Het schoolgebouw zullen we thans tevergeefs zoeken: het werd in 1945 door brand verwoest. De afbeelding dateert uit 1910.

Van Wolphaartsdijk keren we terug naar Goes en belanden we in 1910 op het schoolplein van de Hervormde School aan de Nieuwstraat. Deze school was gelegen tussen de westkant van de straat en de Westwal.

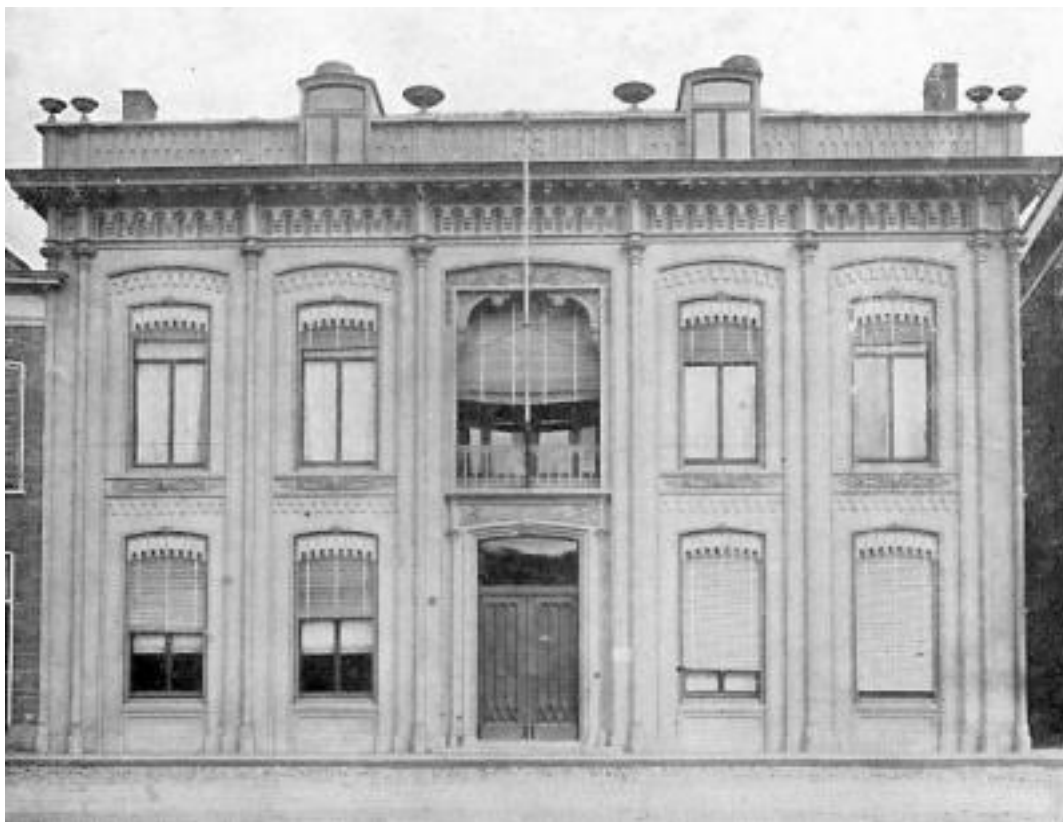
Nadat decennia later de Hervormde School dit pand verliet, diende het nog geruime tijd als School voor Verpleegkundigen. Op kerstavond 2006 brandde een deel van het gebouw uit.

Na enkele lagere scholen gaan we nu een kijkje nemen in de Singelstraat bij de Rijkslandbouwwinterschool (een hele mond vol!). De naam zegt het al een beetje: tijdens het minder drukke winterseizoen konden agrariërs hier hun kennis bijspijkeren inzake nieuwe landbouwontwikkelingen zoals teelttechnieken of nieuwe machines.

Voordat de school hier werd gevestigd, was hier de Bank van Leening. Rechts zien we nog een stukje van het Weeshuis dat als zodanig in 1938 werd gesloten.

Thans vinden we hier Historisch Museum de Bevelanden. Deze opname dateert van omstreeks 1930.

In onze wandeling langs Goese scholen staan we opnieuw voor de Rijks Hoogere Burger School aan de A. Joachimikade 5, nu anno 1923. In vergelijking met de eerste foto van deze presentatie, daterend uit 1871, is er niet zo heel veel veranderd.

Vanaf de Westsingel zien wij de Christelijke Lagere school aan de Westwal in 1923. De school is in de jaren negentig van de vorige eeuw gesloopt om plaats te maken voor het kantoor van de G.G.D. Het statige pand rechts treffen we hier ook niet meer aan.

Tegenwoordig is hier een parkeergarage met appartementen. Het water van de veste (op de voorgrond) is gelukkig gebleven!

Keken we bij de vorige foto vanaf de Westsingel naar de Westwal, nu is de zaak omgekeerd! We werpen een blik op de R.K.-jongensschool aan de Westsingel met daarachter bebouwing aan Schengestraat. Het gebouw staat er nog altijd maar is al lang geen school meer en tegenwoordig zijn er diverse kantoren en appartementen in gevestigd. Foto uit 1923.

In de jaren veertig en vijftig werd Goes-Oost fors uitgebreid. Dit bracht natuurlijk ook met zich mee dat in de nieuwe wijk behoefte was aan lagere scholen. We zien hier de bouw van de protestants-christelijke Ireneschool aan de Kamperfoeliestraat in 1950.

Goes-Oost zou zich later ontwikkelen tot een scholenwijk bij uitstek. In, ruwweg, de periode 1950-1965 zouden in deze contreien nog het Christelijk Lyceum, een openbare rooms-katholieke lagere school, de Vakschool voor meisjes en de H.B.S. worden gebouwd, allemaal aan of rond de Bergweg.

In Goes-Oost verrees begin jaren vijftig ook een openbare lagere school. Op de hoek Bergweg/Vogelzangsweg werd de Jan Ligthartschool gebouwd die op 2 september 1953 in gebruik werd genomen, datum waarop ook deze foto werd gemaakt. De school zullen we hier thans tevergeefs zoeken al staat het gebouw er nog; tegenwoordig is hier een wijkcentrum annex wijkinfowinkel gevestigd.

Op de Bergweg ontmoeten we in 1960 het schoolgebouw van het Christelijk Lyceum waarvoor rector Barends 20 augustus 1951 's ochtends om half elf precies de eerste paal sloeg. Op 18 augustus 1952 was het zover dat het gebouw in gebruik kon worden genomen.

Het gebouw werd in 1992 gesloopt en op 28 april 1993 werd de eerste paal de grond in geramd voor de nieuwbouw, waarna op 23 augustus 1994 het gebouw door staf, onderwijzend personeel en leerlingen kon worden betrokken.

In de loop der tijd veranderde ook de naam van de school; in 1986 werd na fusie met de Casembrooschool voor MAVO de naam gewijzigd in Buys Ballot College. Een volgende fusie volgde in 2007 met het r.k. Sint Willibrordcollege en hierbij werd de naam Ostrea Lyceum ingevoerd. Overigens bleven beide schoolgebouwen hierbij gehandhaafd.

Deze school heeft trouwens ten minste twee "bekende Nederlanders" voortgebracht, namelijk cabarettier Freek de Jonge en Jan Peter Balkenende, die in de jaren 2002 – 2010 minister president zou zijn.

Begin jaren vijftig werd in Goes-West de Prinses Margrietschool voor protestants-christelijk lager onderwijs gebouwd aan de Naereboutstraat. De school zou later verhuizen naar de Goese Polder. In het vrijgekomen gebouw werd toen de Deltaschool gevestigd, een school voor speciaal onderwijs. Na enkele jaren van leegstand zal het gebouw nu (2015) gesloopt worden. Men wil hier appartementen realiseren. De opname dateert uit 1954.

Op de hoek M.A. de Ruyterlaan/W. Barentszstraat waren jarenlang een openbare kleuter- en lagere school gevestigd. De scholen kenden diverse namen, maar in de laatste periode werd de naam “De Zuidwesthoek” gebezigd. De school verhuisde later naar de Bessestraat en weer later naar de Brede School aan de Elvis Presleylaan.

Op de op de foto zichtbare locatie treffen we nu iets heel anders aan: namelijk het Stads kantoor. Met wat fantasie kunnen we zeggen dat er op deze plek toch nog steeds een link is met onderwijs i.v.m. de aanwezigheid van leerplichtambtenaren!!

De in de jaren vijftig gebouwde school werd rond 2000 gesloopt.

De Ambachtsschool aan de Westwal werd te klein en er werd besloten tot de bouw van een nieuwe school aan de Bergweg, die in 1960 gereed kwam. Uit dezelfde tijd stamt deze opname, die gemaakt is op de hoek met de Vogelzangsweg. De Ambachtsschool, inmiddels L.T.S. genoemd, werd later onderdeel van de Pontes Scholengroep.

Het gebouw heeft, uiterlijk althans, weinig veranderingen ondergaan.

Ook de Vakschool voor Meisjes kreeg de beschikking over een nieuwe schoolgebouw aan de Bergweg; hier een opname van omstreeks 1965. Het complex is enkele jaren geleden gesloopt.

De Christelijke ULO aan de Westwal werd te klein en kon daar niet uitbreiden. Daarom werd uitgekeken naar een andere locatie en die werd gevonden aan de Beukenstraat in Plan Zuid. In 1964 werd begonnen met de bouw van de school die de naam Casembrooschool zou krijgen. Burgemeester Huber verrichtte op vrijdag 17 december 1965 de officiële opening van de school.

De Casembrooschool fuseerde later met het Christelijk Lyceum waarbij de naam Buys Ballot College werd ingevoerd.

Toen de nieuwbouw aan de Bergweg werd geopend, werd het gebouw overcompleet. Nog enkele jaren deed het dienst als dependance van Ter Welle aan de Bessestraat. Spoedig na het maken van deze foto in 2001 ging het complex tegen de vlakte en tegenwoordig vinden we hier appartementen en enkele winkels.

Teneinde in openbaar lager onderwijs voor de in de jaren zestig gebouwde wijk Zuid te kunnen voorzien werd de Bellefleurschool gebouwd aan de Bessestraat. Later opereerde de school onder de naam Zuidwesthoek. Bellefleur ging op in de Brede School die aan de Elvis Presleylaan verzezen was. De foto dateert van 1992.

In 1962 werd begonnen met de bouw van de nieuwe rooms-katholieke HBS aan de Fruitlaan. De school zou de naam "Sint Willibrord College" gaan krijgen. Het bouwproces verliep zeer snel en m.i.v. het nieuwe cursusjaar 1963 kon het complex in gebruik worden genomen. De officiële opening zou plaatsvinden op 16 januari 1974 door de heer J.L.P. Brands, inspecteur voor het Middelbaar Onderwijs. Het gebouw onderging in de loop der tijd de nodige aanpassingen maar is uiterlijk niet veel veranderd.

Een ingrijpende verandering was dat de school in 2007 fuseerde met het protestants-christelijke Buys Ballot College en dat de scholen nu zouden worden voortgezet onder de naam Ostrea Lyceum.

Het aloude H.B.S.-gebouw aan de A. Joachimikade, die we in deze presentatie al enkele malen hebben gezien, werd in 1964 ingeruild voor een gloednieuw en groter gebouw aan de Van Dusseldorpstraat.

Inmiddels had de naam H.B.S. het veld geruimd en sprak men nu over het “Goese Lyceum”. Was de school eerst een rijksschool, in 1992 werd het beheer van de school overdragen aan de gemeente. Deze bracht deze weer onder in de Pontes-scholengroep, waarin onder meer de L.T.S en het Prof. Zeeman College in Zierikzee waren inbegrepen.

Voor het gebouw aan de Van Dusseldorpstraat was het in 2014 einde verhaal toen het nieuwe complex aan het Oranjepad, naast de brandweerkazerne, in gebruik werd genomen. Deze foto werd in 1975 gemaakt.

Van Goes-Oost zijn we naar Goes-West gewandeld en lopen we in de Rommerswalestraat langs de Laboratoriumschool. De school werd op 23 mei 1975 officieel in gebruik gesteld.

Na een reorganisatie werd de school onderdeel van het R.O.C. (Regionaal Onderwijs Centrum) Zeeland.

De foto werd gemaakt in 2002, twee jaar voor de afbraak. Op het vrijgekomen terrein ging op 26 september 2009 de eerste paal de grond in voor een gezinsvervangend tehuis voor gehandicapten van de Stichting Zuidwester. Dit complex werd in 2011 officieel in gebruik genomen.

Foto: Tannie de Jonge

Eerder in deze presentatie werd iets verteld over de ontstaansgeschiedenis van het in de jaren 50 gerealiseerde schoolgebouw van het Christelijk Lyceum aan de Bergweg. Daar werd ook verteld over de sloop van dit gebouw in 1992 en de nieuwbouw die in 1994 opgeleverd werd. Welnu: hier zien we een deel van de nieuwe school, gezien vanaf het schoolplein met fietsenstalling.

Zoals eerder gemeld werd de naam Buys Ballot College in 1986 ingevoerd, na fusie met de Casembrootschool voor MAVO, die aan de Beukenstraat gevestigd was. De naam Buys Ballot College zullen we niet meer aantreffen, want m.i.v. 1 augustus 2007 fuseerde het Buys Ballot met het r.k. Sint Willibrord College. Het nieuwe organisme werd Ostrea Lyceum gedoopt. Dit had geen gevolg voor beide schoollocaties, zowel locatie Bergweg als de locatie Fruitlaan (ex-Sint Willibrord) bleven gehandhaafd.

Begin jaren zeventig werden in de wijk Goese Polder twee openbare basisscholen geopend, namelijk de Hanekam in De Spinne en Het Binnenhof aan de Kuyperlaan. Als gevolg van een reorganisatie fuseerden deze twee scholen en ontstond de Tweemaster. De school van het Binnenhof en het naastgelegen onderkomen van de protestants-christelijke Prinses Margrietschool werden in 1996 gesloopt om plaats te maken voor de nieuwe basisschool De Tweemaster. Deze foto uit 1998 geeft een goed beeld van de nieuwe school. Links de hoogbouw van het Erasmusflat die enkele jaren geleden gesloopt werd om vervangen te worden door appartementencomplex Erasmuspark.

Ook brand bleef Goese scholen soms niet bespaard. Hierbij denken we bijvoorbeeld aan de brand die op 28 oktober 1944 woedde in de Christelijke Bewaarschool in de Bleekerstraat (actie van terugtrekkende Duitsers) of die van 7 mei 1969 waarbij de (houten) kleuterschool aan de Leliestraat totaal werd verwoest. De Caspar Berseschool aan de Bergweg zag op 12 juli 1978 een lokaal in vlammen opgaan. Op 7 april 1979 en 21 oktober 1994 werden enkele houten noodlokalen aan de Patijnweg door brand geteisterd. De grootste brand in een schoolgebouw was ongetwijfeld die van 1 januari 2003 in wijkgebouw De Spinne en die zo snel om zich heen greep dat ook de hier gevestigde basisscholen Dr. Holtkampschool en Het Noorderlicht totaal in de as werden gelegd. Van het hele complex was alleen het gymlokaal behouden gebleven. Hier een foto van de trieste puinhoop, kort na de brand.

Door de brand In De Spinne moest er worden uitgezien naar tijdelijke lokalen elders. Voor de r.k. Dr. Holtkampschool werd aanvankelijk ruimte gevonden bij het Sint Willibrord College, maar in juni 2003 kon teruggekeerd worden naar de Goese Polder en werd intrek genomen in het voormalige gebouw van de Prins Mauritschool, in de buurt van De Spinne, op deze foto zichtbaar. De leerlingen van de protestants-christelijke school Het Noorderlicht moesten tijdelijk uitwijken naar het voormalige gebouw van de Beatrixschool aan de Tomatestraat. Ook deze leerlingen konden in juni 2003 weer in hun eigen wijk naar school toen aan het Cereshof een noodschool in gebruik kon worden genomen. Datum foto: 27 augustus 2006.

Na enkele jaren een kaal gat te hebben vertoond werd in 2006 begonnen met een nieuw wijk-annex schoolgebouw aan De Spinne. Op 1 april 2007 was men met de bouw inmiddels al flink gevorderd, zoals de foto laat zien. In het nieuwe gebouw werden (opnieuw) gevestigd de twee basisscholen Hanekam (r.k.) en Het Noorderlicht (prot. chr.). Verder kreeg het complex een bestemming als wijkgebouw, wijkopbouwwinkel, jongerenhonk en een dagopvang voor Stichting De Zuidwester voor verstandelijk gehandicapten. Daarnaast gingen diverse andere verenigingen en maatschappelijke organisaties gebruik maken van de accommodatie. Het gebouw werd op 27 februari 2008 officieel in gebruik genomen.

Begin jaren tachtig werd in Goes een werkgroep opgericht om te komen tot de stichting van een Montessori-school. Begin 1985 ging de gemeenteraad hiermee akkoord en m.i.v. het cursusjaar 1985/1986 was het zover dat de school van start kon. De school was gevestigd in de voormalige openbare kleuterschool De Springplank aan de Beukenstraat. In 2003 verhuisde de school naar het gebouw van Brede School De Symfonie aan de Elvis Presleylaan.

Foto: Tannie de Jonge

Nadat men besloten had het schoolgebouw van het Pontes College, alias het Goese Lyceum, niet te renoveren maar te vervangen door nieuwbouw werd direct begonnen met de bouw van de nieuwe school op een terrein aan de Oranjeweg, naast de brandweerkazerne.

Historisch gezien staat dit gebied bij (oud-)Goese naars bekend als “De Weitjes” een bijna natuurlijke grens tussen Goes en Kloetinge.

Op de foto, gemaakt op 17 februari 2013, is het fundament al gelegd. In augustus 2014 was het zover dat de school in gebruik kon worden genomen.

Van De Spinne naar Klein Frankrijk is niet zo heel ver. Op laatstgenoemde plek vinden we in september 2013 het gebouw van het Calvin College. Deze school heeft ook nog enkele locaties elders. De reformatorisch georiënteerde school trekt leerlingen van heinde en verre zoals Tholen, Walcheren en Schouwen.

Foto: collectie Bitter-van Opstal